

Is le meaisínáistriúchán [Nasc] a gineadh aistriúchán an leathanaigh seo. Is féidir earráidí a bheith i meaisínáistriúcháin a d'fhéadfadh soiléireacht agus cruinneas a laghdú; ní ghlacann an tOmbudsman aon dliteanas i leith aon neamhréireachtaí. Chun an fhaisnéis is iontaofa agus an deimhneacht dhlíthiúil a fháil, féach ar an leagan foinseach i Béarla atá nasctha thuas. Chun tuilleadh eolais a fháil féach ar ár [mbeartas teanga agus aistriúcháin \[Nasc\]](#).

Cinneadh i bhfiosrúchán straitéiseach OI/2/2017/TE maidir le trédhearcacht phróiseas reachtach na Comhairle

Cinneadh

Cás OI/2/2017/TE - **Tosaithe an** 10/03/2017 - **Moladh faoi** 09/02/2018 - **Tuarascálacha speisialta an** 16/05/2018 - **Cinneadh an** 15/05/2018 - **Na hinstiúidí lena mbaineann**

Comhairle an Aontais Eorpaigh (Cásanna a dúnadh tar éis tuarascála speisialta) | Comhairle an Aontais Eorpaigh (Cásanna inar aimsíodh míriarachán) |

Bhain an fiosrúchán straitéiseach sin le trédhearcacht an phlé ar dhréachtreachtaíocht i gcomhlachtaí ullmhúcháin Chomhairle an Aontais Eorpaigh ('an Chomhairle').

Ionas go mbeidh saoránaigh na hEorpa in ann a gceart daonlathach a fheidhmiú mar is ceart chun páirt a ghlacadh i bpróiseas cinnteoireachta an Aontais, agus chun iad siúd a bhfuil baint acu leis an bpróiseas sin a thabhairt chun cuntais, ní mór don phlé reachtach a bheith trédhearcach go leor.

Nuair a ghlacann rialtais na 28 mBallstát sa Chomhairle reachtaíocht an Aontais go foirmiúil, bíonn cruinnithe agus aon phlé reachtach poiblí. Mar sin féin, sula dtagann an Chomhairle ar sheasamh foirmiúil, bíonn plé ar siúl i níos mó ná 150 comhlacht ullmhúcháin. Is ar an leibhéal sin a mholtar formhór na n-athruithe ar dhréachtreachtaíocht agus tá comhréitigh á lorg idir na Ballstáit.

Ní thagann comhlachtaí ullmhúcháin le chéile go poiblí, áfach. Ní féidir le saoránaigh a gceart daonlathach a fheidhmiú chun pléití reachtacha a leanúint ach amháin trí rochtain a fháil ar thaifid na bpléití sin. Chuige sin, ní mór an plé reachtach i gcomhlachtaí ullmhúcháin a dhoiciméadú i gceart agus rochtain thráthúil ar na doiciméid ábhartha a bheith ar fáil go héasca.

I bhfianaise an mhéid sin, d'oscail an tOmbudsman an fiosrúchán straitéiseach seo i Márta 2017. Chuir sí ceisteanna sonracha ar an gComhairle, sheol sí comhairliúcháin poiblí agus scrúdaigh sí comhaid reachtacha na Comhairle.

Chinn an tOmbudsman gur drochriarachán atá i gcleachtais reatha na Comhairle. Cháin sí *go sonrach teip na Comhairle céannacht na mBallstát a ghlacann seasaimh i gcomhlachtaí ullmhúcháin a thaifeadadh go córasach , agus an cleachtas forleathan maidir le rochtain ar dhoiciméid reachtacha a shrianadh agus an chinnteoireacht fós ar siúl (mar a thugtar air an mharcáil 'LIMITE') .*

An 9 Feabhra 2018, rinne an tOmbudsman trí mholadh shonracha agus roinnt moltaí don Chomhairle maidir le conas trédhearcacht a próisis reachtaíochta a fheabhsú.

Níor thug an Chomhairle freagra ar mholtaí an Ombudsman laistigh den amlíne atá forordaithe de réir dlí de thrí mhí. Dá bhrí sin, dhún an tOmbudsman an cás, ag deimhniú a cuid torthaí, a cuid moltaí agus a moltaí maidir le feabhsúchán. Cuirfear Tuarascáil Speisialta chuig Parlaimint na hEorpa ar fáil ina dhiaidh sin.

Cúlra

1. Tá Comhairle an Aontais Eorpaigh (an Chomhairle) comhdhéanta de rialtais Bhallstáit an Aontais Eorpaigh. In éineacht le Parlaimint na hEorpa [1] , glacann an Chomhairle reachtaíocht an Aontais. Sula dtagann airí ó na Ballstáit ar sheasamh foirmiúil maidir le dréachtreachtaíocht ag cruinnithe na Comhairle, bíonn plé ullmhúcháin ar siúl i gCoiste na mBuanionadaithe ('Coreper') de chuid na Comhairle [2] agus i mbreis agus 150 comhlacht ullmhúcháin de chuid na Comhairle ar a bhfreastalaíonn státseirbhísigh náisiúnta, lena n-áirítear 'páirtithe oibre' mar a thugtar orthu [3] . In a lán cásanna, bíonn tionchar cinntitheach ag na comhlachtaí ullmhúcháin sin ar an téacs reachtach críochnaitheach. Dá bhrí sin, is cuid ríthábhachtach de phróiseas reachtach an Aontais iad an plé sna comhlachtaí ullmhúcháin sin go léir.

2. Is ceanglas dlíthiúil é a áirithiú go bhfuil saoránaigh in ann dul chun cinn na reachtaíochta a leanúint. Faoi Chonarthaí an AE, tá sé de *cheart ag gach saoránach "a bheith rannpháirteach i saol daonlathach an Aontais"* agus ní mór cinntí an AE a dhéanamh "*chomh hoscailte agus chomh gar agus is féidir don saoránach*" [4] . Ceanglaítear go sonrach leis na Conarthaí go dtiocfaidh an Chomhairle le chéile go poiblí "*nuair a bhíonn dréachtghníomh reachtach á bhreithniú agus nuair a dhéanann sí vótáil ina leith*" [5] .

3. Tá tábhacht na trédhearcachta reachtaí fréamhaithe freisin i rialacha an AE maidir le rochtain phoiblí ar dhoiciméid [6] . Luaitear sna rialacha sin nach mór rochtain dhíreach a bheith ag an bpobal ar "*doiciméid reachtacha*" a mhéid is féidir [7] .

4. I gcomhthéacs na n-ábhar imní faoi easpa cuntasachta a mheastar a bheith ann do shaoránaigh, agus easpa deiseanna dá bharr do shaoránaigh páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí reachtacha na Comhairle, chinn an tOmbudsman an t-ábhar a fhiosrú ar a tionscnamh féin trí 'fhiosrúchán straitéiseach'.

An fiosrúchán straitéiseach

5. Dhírigh an fiosrúchán ar thrédhearcacht na bpléití reachtacha i gcomhlachtaí ullmhúcháin na Comhairle. Go háirithe, bhain sí leis an gcaoi a dtacaíonn Ardrúnaíocht na Comhairle (an 'Rúnaíocht') leis an bpróiseas reachtach chun an plé a tharlaíonn idir na Ballstáit i gcomhlachtaí ullmhúcháin a thaifeadadh agus trí na doiciméid ghaolmhara a chlárú, a bhainistiú agus a fhoilsiú.

6. An 10 Márta 2017, chuir an tOmbudsman 14 cheist ar an gComhairle [8] , ar thug an Chomhairle freagra orthu an 26 Iúil 2017 [9] .

7. Sheol an tOmbudsman comhairliúchán poiblí ansin ag tabhairt cuireadh do dhaoine den phobal, don tsochaí shibhialta, d'acadóirí agus do pharlaimintí náisiúnta a dtuairimí ar na saincheistanna a ardaíodh a chur chun cinn. Chuir gach duine a chuir tuairimí in iúl go raibh imní orthu, ar leibhéil éagsúla, faoi chuntasacht agus thrédhearcacht an phlé reachtaigh i gcomhlachtaí ullmhúcháin éagsúla na Comhairle [10] .

8. An 23 Eanáir 2018, rinne foireann fiosrúcháin an Ombudsman iniúchadh ar chomhaid [11] ón gComhairle maidir le trí thogra reachtacha a tugadh chun críche in 2016: an Rialachán maidir le Cosaint Sonraí [12] , an Cinneadh maidir le dul i ngleic le hobair neamhdhearbhaithe [13] agus an Treoir maidir le hinrochtaineacht suíomhanna gréasáin agus feidhmchlár móibíleach de chuid chomhlachtaí na hearnála poiblí [14] . Bhí sé mar aidhm ag an gcigireacht léargas a thabhairt don Ombudsman ar conas a tháirgeann, a dháileann, a chláraíonn agus a fhoilsíonn an Rúnaíocht doiciméid a chuirtear síos ag cruinnithe chomhlachtaí ullmhúcháin na Comhairle.

9. Tar éis anailís mhionsonraithe a dhéanamh ar an aiseolas a fuarthas le linn an chomhairliúcháin phoiblí, torthaí na cigireachta agus na tuairimí a chuir an Chomhairle chun cinn, chinn an tOmbudsman gur drochriarachán atá i gcleachtais reatha na Comhairle.

10. An 9 Feabhra 2018, chuir an tOmbudsman trí mholadh shonracha faoi bhráid na Comhairle maidir le conas a d'fhéadfadh sí thrédhearcacht a próisis reachtaigh a mhéadú. D'iarr sí freisin ar an gComhairle freagra a thabhairt ar shraith moltaí maidir le feabhsú [15] .

11. I gcomhréir le Conarthaí AE [16] agus le Reacht an Ombudsman Eorpaigh [17] , thug an tOmbudsman tréimhse trí mhí don Chomhairle chun tuairim mhionsonraithe a thabhairt ar a cuid moltaí agus moltaí.

12. Maidir leis an díomá a bhí ar an Ombudsman, níor thug an Chomhairle freagra ar a cuid moltaí agus moltaí laistigh den tréimhse ama atá forordaithe de réir dlí, a chuaigh in éag ar an 9 Bealtaine 2018. I bhfianaise a thábhachtaí atá saincheist na thrédhearcachta reachtaí, chinn an tOmbudsman gan aon síntí a dheonú don Chomhairle tar éis an spriocdháta sin.

Moltaí an Ombudsman

13. Ba é túsphointe mheasúnú an Ombudsman an tábhacht a bhaineann le trédhearcacht ar mhaithe le dlisteanacht dhaonlathach reachtaíocht an AE agus an AE. Ós rud é nach dtagann comhlachtaí ullmhúcháin na Comhairle le chéile go poiblí, ní féidir le saoránaigh a gceart daonlathach a fheidhmiú chun pléití reachtacha a leanúint ach amháin trí rochtain a fháil ar thaifid na bpléití sin.

14. Chun go bhféadfar é sin a dhéanamh, ní mór pléití reachtacha sna comhlachtaí ullmhúcháin a dhoiciméadú; i gcás ina nglacfaidh na Ballstáit seasaimh i gcomhlachtaí ullmhúcháin, ní mór é sin a thaifeadadh; agus ní mór rochtain thráthúil ar dhoiciméid reachtacha a bheith ar fáil go héasca.

15. Chinn an tOmbudsman gur drochriarachán é mainneachtain na Comhairle céannacht na mBallstát a thaifeadadh go córasach nuair a chuireann siad seasaimh in iúl i bpléití laistigh de chomhlachtaí ullmhúcháin [18]. Chinn sí freisin gur drochriarachán é cleachtas reatha na Comhairle maidir le formhór na ndoiciméad reachtach a ainmniú, cé go bhfuil cinnteoireacht fós ar siúl, mar 'LIMITE' [19], rud a chuireann srian ar rochtain phoiblí.

16. Dá bhrí sin, mhol an tOmbudsman don Chomhairle an méid seo a leanas a dhéanamh:

1. Céannacht rialtais na mBallstát a thaifeadadh go córasach nuair a chuireann siad seasaimh in iúl i gcomhlachtaí ullmhúcháin na Comhairle.

2. Critéir shoiléire atá ar fáil go poiblí a fhorbairt maidir leis an gcaoi a n-ainmnítear doiciméid mar 'LIMITE', i gcomhréir le dlí an Aontais.

3. Athbhreithniú córasach a dhéanamh ar stádas 'LIMITE' doiciméad go luath, sula nglacfar gníomh reachtach go críochnaitheach, lena n-áirítear roimh chaibidlíocht neamhfhoirmiúil i 'gcrúinnithe tríthaobhacha', agus ag an bpointe sin beidh seasamh tosaigh ag an gComhairle maidir leis an togra.

17. Ina theannta sin, rinne an tOmbudsman roinnt moltaí don Chomhairle maidir le conas trédhearcacht a próisis reachtaigh a fheabhsú, d'fhoilligh feabhas a chur ar chomhsheasmhacht na ndoiciméad a ghintear laistigh dá comhlachtaí ullmhúcháin [20] agus ar inrochtaineacht na ndoiciméad sin trí shuíomh gréasáin agus clár poiblí na Comhairle [21].

18. Mhol an tOmbudsman gur cheart don Chomhairle an méid seo a leanas a dhéanamh:

1. Athbhreithniú a dhéanamh ar an gcaoi a gcomhlíonann sí a hoibleagáid dhlíthiúil doiciméid reachtacha a dhéanamh inrochtana go díreach. Ba cheart an t-athbhreithniú sin a thabhairt i gcrích laistigh de 12 mhí ó dháta an Mholta seo agus ba cheart go nglacfaí socruithe nua iomchuí mar thoradh air sin laistigh de 12 mhí eile.

2. Treoirilínte a ghlacadh maidir leis na cineálacha doiciméad ar cheart do chomhlachtaí

ullmhúcháin comhthéacs na nósanna imeachta reachtacha agus an fhaisnéis atá le háireamh sna doiciméid sin a chur ar fáil.

3. Rialacha nós imeachta na Comhairle a thabhairt cothrom le dáta chun léiriú a thabhairt ar an gcleachtas atá ann faoi láthair doiciméid reachtacha ina bhfuil seasaimh na mBallstát a nochtadh, mar a leagtar amach in Uachtaránacht na hÍsiltíre ar an gComhairle in 2016.

4. Liostaigh gach cineál doiciméad ina chlár poiblí, beag beann ar a bhformáid agus cibé acu an bhfuil siad inrochtana go hiomlán nó go páirteach nó nach bhfuil rochtain orthu ar chor ar bith.

5. Soláimhsitheacht agus ‘inchuadaitheacht’ chlár poiblí na ndoiciméad a fheabhsú .

6. Leathanach gréasáin tiomnaithe cothrom le dáta a fhorbairt do gach togra reachtach, de réir shampla Fhaireachlann Reachtach Pharlaimint na hEorpa.

Conclúid

Dúnann an tOmbudsman an fiosrúchán straitéiseach seo leis an gconclúid seo a leanas:

Deimhníonn an tOmbudsman a torthaí drochriaracháin, a moltaí agus a moltaí don Chomhairle, mar a shonraítear sa Mholadh uaithi dar dáta an 9 Feabhra 2018.

Cuirfidh an tOmbudsman Tuarascáil Speisialta faoi bhráid Pharlaimint na hEorpa.

Cuirfear an Chomhairle ar an eolas faoin gcinneadh sin .

Emily O'Reilly

An tOmbudsman Eorpach

Strasbourg, 15/05/2018

[1] Faoin ngnáthnós imeachta reachtach, Airteagal 294 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE).

[2] Tá ‘Coiste Bhuanionadaithe Rialtais Bhallstáit an Aontais Eorpaigh’ comhdhéanta de Bhuanionadaithe (Coreper II) nó de Leas-Bhuanionadaithe (Coreper I) na 28 mBallstát.

[3] Tá liosta na gcomhlachtaí ullmhúcháin ar fáil ag:

<http://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/preparatory-bodies/> [Nasc]

[4] Airteagal 1 agus Airteagal 10(3) den Chonradh ar an Aontas Eorpach (CAE).

[5] Airteagal 15(2) CFAE.

[6] Rialachán (CE) Uimh. 1049/2001 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Bealtaine 2001 maidir le rochtain phoiblí ar dhoiciméid ó Pharlaimint na hEorpa, ón gComhairle agus ón gCoimisiún, IO 2001 L 145, Ich. 43 (Rialachán 1049/2001).

[7] Aithris 6 agus Airteagal 12(2) de Rialachán 1049/2001.

[8] Is féidir litir oscailte an Ombudsman a fháil anseo:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/76929/html.bookmark>
[Nasc]

[9] Tá freagra na Comhairle le fáil anseo:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/83029/html.bookmark>
[Nasc]

[10] Fuair an tOmbudsman 22 aighneacht chuig an gcomhairliúchán poiblí, ar féidir iad a fháil anseo: <https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/case.faces/en/49461/html.bookmark>
[Nasc]

[11] Tá tuarascáil chigireachta an Ombudsman le fáil anseo:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/correspondence.faces/en/89637/html.bookmark>
[Nasc]

[12] Rialachán (AE) 2016/679 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Aibreán 2016 maidir le daoine nádúrtha a chosaint i ndáil le sonraí pearsanta a phróiseáil agus maidir le saorghluaiseacht sonraí den sórt sin.

[13] Cinneadh (AE) 2016/344 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 9 Márta 2016 maidir le hArdán Eorpach a bhunú chun comhar a fheabhsú chun dul i ngleic le hobair neamhdhearbhaithe.

[14] Treoir (AE) 2016/2012 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 26 Deireadh Fómhair 2016 maidir le hinrochtaineacht suíomhanna gréasáin agus feidhmchlár móibíleach de chuid comhlachtaí san earnáil phoiblí.

[15] Tá an Moladh le fáil anseo:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/recommendation.faces/en/89518/html.bookmark>
[Nasc]

[16] Airteagal 228 CFAE.

[17] Cinneadh ó Pharlaimint na hEorpa maidir leis na rialacháin agus na coinníollacha ginearálta lena rialaítear comhlíonadh dhualgais an Ombudsman, Airteagal 3(6).

[18] Féach míreanna 14-21 den Mholadh.

[19] Féach míreanna 28-35 den Mholadh.

[20] Féach mír 13 agus larscríbhinn I den Mholadh.

[21] Féach míreanna 23-27 agus larscríbhinn 2 den Mholadh.